

frank bold

**Tři doporučení
pro úspěšný
rozvoj
komunitní
energetiky
v ČR**

Komunitní energetika představuje významný prvek transformace českého energetického sektoru směrem k udržitelnosti a decentralizaci. V kontextu současných výzev spojených s klimatickou změnou, energetickou bezpečností a vysokými cenami energií se energetická společenství stávají důležitým nástrojem pro řešení těchto závažných společenských problémů.

Přestože zájem o zakládání energetických společenství v České republice roste, jejich ekonomická životaschopnost a dlouhodobá udržitelnost čelí řadě výzev. Tento dokument si klade za cíl identifikovat klíčové bariéry pro udržitelnou ekonomiku energetických společenství a navrhnout konkrétní legislativní a regulační opatření pro jejich úspěšný rozvoj.

1. Zavést lokální distribuční tarif pro sdílení elektřiny

Současný způsob stanovení poplatků za využití distribuční soustavy při sdílení elektřiny v České republice neodpovídá principu zohlednění skutečných nákladů (*cost-reflectivity*) a komplikuje rozvoj komunitní energetiky. Navrhujeme proto zavedení nového lokálního distribučního tarifu, který bude odrážet pouze skutečné náklady vyvolané účastníky sdílení.

Současná situace a její nedostatky

V České republice se doposud uplatňuje princip kumulativního stanovení nákladů při využití elektrizační soustavy. To v praxi znamená, že uživatelé sdílející elektřinu pouze prostřednictvím sítě nízkého napětí (NN) musí uhradit i náklady spojené s vyššími napěťovými hladinami – vysokým napětím (VN) a velmi vysokým napětím (VVN), které ve skutečnosti nevyužívají. Tento přístup je v rozporu s principem zohlednění skutečných nákladů (*cost-reflectivity*) a vytváří několik zásadních problémů:

- **Demotivuje** k lokalizaci výroby a spotřeby elektřiny
- **Neodráží** skutečné náklady vyvolané jednotlivými účastníky sdílení
- **Nepodporuje** snižování technických ztrát v distribuční soustavě

Mezinárodní doporučení

Agentura pro spolupráci energetických regulačních orgánů (ACER) ve své aktuální studii k metodice cenové regulace doporučuje, aby uživatelé sítě při sdílení elektřiny hradili pouze náklady na ty napěťové hladiny, které skutečně využívají.¹ Tento přístup zajišťuje,



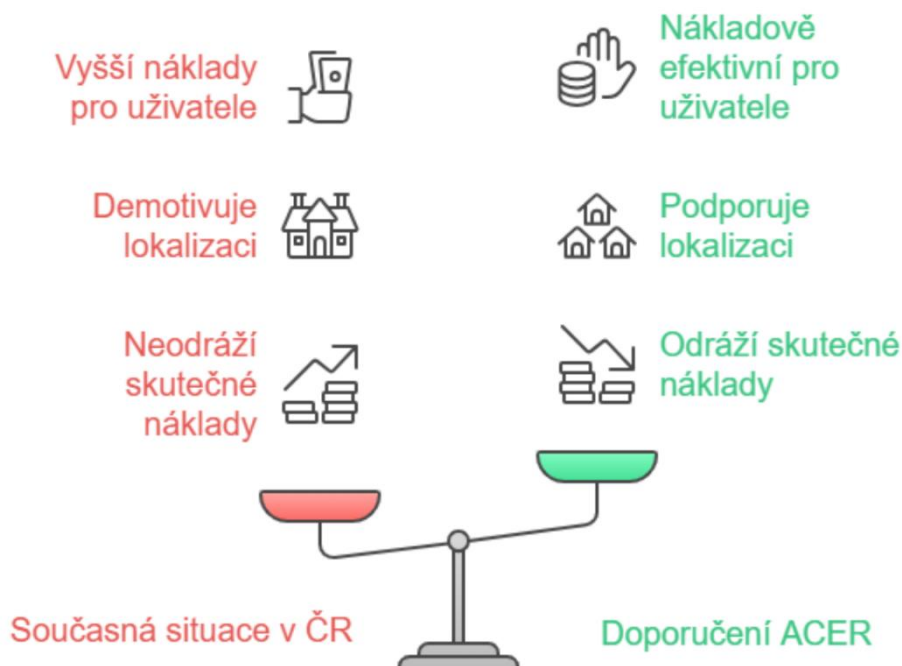
že distribuční tarif odráží skutečné náklady způsobené daným uživatelem (tzv. cost-reflective princip). V praxi je již tento princip při sdílení elektřiny zohledňují v Rakousku, Belgii, Portugalsku a Francii.

Navrhované řešení

Doporučujeme Energetickému regulačnímu úřadu (ERÚ), aby:

1. **Transparentně vyčíslil** náklady vznikající při využívání jednotlivých napěťových hladin distribuční soustavy
2. **Navrhl nejpozději do konce roku 2027 nový distribuční tarif pro sdílení elektřiny** na stejné síti NN a stejné síti VN a otestoval ho na skupině pilotních projektů
3. **Zajistil**, aby tento tarif odrážel pouze skutečné náklady, které daní uživatelé v distribuční síti vyvolávají a zahájil jeho **plošné spuštění nejpozději do roku 2030**

Výhody lokálního distribučního tarifu pro sdílení elektřiny



Implementace tohoto opatření podpoří další rozvoj komunitní a lokální energetiky, zvýší efektivitu využívání distribuční soustavy a přispěje k úspěšnému dosažení klimatických cílů České republiky.

2. Zavést efektivnější metody sdílení elektřiny

Současný stav a identifikace problému

Stávající systém sdílení elektřiny v rámci energetických komunit využívá výhradně statickou metodu alokace, která způsobuje značné ekonomické ztráty. Statická alokační metoda funguje na principu rozdělování sdílené elektřiny na základě předem stanoveného pevného podílu (v %). Analýzy ukazují, že současný přístup připravuje skupiny sdílení až o 50 % vyrobené elektřiny.² Tyto ztráty jsou nejvýznamnější ve skupinách sdílení nad 50 účastníků (resp. EAN)³ a problém se tak dotýká většiny vznikajících energetických společenství.

Podstata problému spočívá v rigidním nastavení pravidel sdílení elektřiny, která nezhledují přirozenou variabilitu spotřeby jednotlivých účastníků během dne. Každý odběratel ve skupině sdílení si musí předem zvolit jediný fixní podíl ze sdílené produkce (například 10 %), který mu je následně automaticky přiřazován v každém čtvrt hodinovém intervalu bez ohledu na jeho aktuální spotřebu.

Ekonomické dopady současného systému

Tento mechanismus vede k paradoxní situaci: pokud konkrétní spotřebitel v daném okamžiku přidělenou elektřinu nevyužije, systém neumožňuje její plné přerozdělení jiným členům energetického společenství, kteří by ji v tutéž chvíli spotřebovali.⁴ Nevyužitá elektřina je následně prodávána obchodníkovi s elektřinou za nízké, často i záporné ceny. Tentýž obchodník pak elektřinu se svou marží prodává zpět ostatním účastníkům sdílení, kteří na tom ekonomicky prodělávají.

Navrhované řešení

Doporučujeme umožnit skupinám sdílení využívat dynamické a hybridní alokační klíče, které dokáží flexibilně reagovat na aktuální spotřebu jednotlivých účastníků sdílení a optimalizovat tak využití veškeré vyrobené elektřiny v rámci energetického společenství.



Implementační kroky

Pro realizaci této změny je nezbytné provést úpravy na dvou úrovních:

- **Regulatorní rámec:** novelizace vyhlášky o Pravidlech trhu s elektřinou (PTE), vydávané Energetickým regulačním úřadem
- **Technická infrastruktura:** úprava dosavadního informačního systému Elektroenergetického datového centra (EDC)

Doporučený časový harmonogram

Vzhledem k dřívějším dohodám a s ohledem na nízkou technickou náročnost implementace⁵ **doporučujeme zavést alespoň jeden efektivnější alokační klíč nejpozději od 1. srpna 2026**, tedy ještě před spuštěním nové (finální) verze EDC. Příprava finálního EDC se dlouhodobě zpožďuje a nelze spoléhat ani na její dokončení v aktuálně předpokládaném termínu k 1. 12. 2027. Původně „dočasná“ verze EDC se tak stává *de facto*

Cyklus neefektivity statické alokační metody



verzí trvalou, respektive verzí přinejmenším dlouhodobou, na jejíž další rozvoj proto není vhodné trvale rezignovat.

Zejména dynamický alokační klíč je z výpočetního hlediska významně jednodušší než současný statický model pracující s pěti iteracemi. Jeho implementace by tak představovala pouze drobnou modifikaci již existujícího systému, což minimalizuje technické i finanční nároky na realizaci.

Včasná implementace těchto změn umožní lépe využít potenciál komunitní energetiky a zvýšit efektivitu využití obnovitelných zdrojů energie mezi spotřebiteli.

3. Postupně odstranit omezení spojená se sdílením elektřiny

V zájmu podpory rozvoje komunitní energetiky a její ekonomické udržitelnosti navrhujeme postupné odstraňování stávajících omezení v oblasti regulace sdílení elektřiny. Návrh počítá s dvoufázovou implementací, která respektuje aktuální technické možnosti a projektový plán EDC.

První fáze: Rozšíření geografické působnosti (účinnost od 1. 7. 2026)

Navrhujeme zrušit současné omezení velikosti skupiny sdílení na území tří obcí s rozšířenou působností (ORP). Tato změna umožní vznik větších skupin sdílení elektřiny, například na úrovni celých krajů, což přinese významné úspory z rozsahu a posílí ekonomickou životaschopnost vznikajících energetických společenství.

Odstranění tohoto omezení je realizovatelné i při zachování fungování „dočasného“ EDC, neboť se jedná o omezení čistě legislativní povahy bez technických překážek. **Implementace vyžaduje pouze drobnou úpravu vyhlášky o Pravidlech trhu s elektřinou, konkrétně § 65d odst. 4 písm. c),** která spadá do kompetence Energetického regulačního úřadu.

Druhá fáze: Komplexní liberalizace sdílení elektřiny (účinnost nejdříve od 1. 12. 2027)

S plánovaným zprovozněním finálního EDC navrhujeme odstranit zbývající technická omezení vyplývající z limitů dočasného řešení:

1. **Flexibilní kombinace modelů sdílení** – umožnit v rámci jedné skupiny sdílení elektřiny kombinovat sdílení s využitím distribučních sítí i bez jejich využití, což zvýší flexibilitu a efektivitu celého systému. Například tak umožnit kombinaci sdílení v bytovém domě se sdílením v energetickém společenství.



2. **Pooling výrobních zdrojů** – zrušit omezení maximálního počtu pěti výroben, z nichž je možné sdílet elektřinu do jednoho odběrného místa a nahradit ho možnostmi agregace všech výroben v dané skupině sdílení do jedné “virtuální” výroby. Díky tomu bude možné pokrýt významnější část spotřeby členů společenství prostřednictvím sdílení elektřiny.

Tyto změny významně rozšíří možnosti komunitní energetiky a přispějí k jejímu úspěšnému rozšíření.



Závěr

Předložená doporučení představují vzájemně provázaný soubor opatření pro podporu rozvoje komunitní energetiky v České republice. Zavedení lokálního distribučního tarifu, efektivnějších metod sdílení elektřiny a postupné odstranění zbytečně svazujících omezení vytvoří podmínky pro vznik ekonomicky životaschopných energetických společenství. Tato opatření zvýší efektivitu využití obnovitelných zdrojů, sníží náklady spotřebitelů na energie a posílí energetickou soběstačnost regionů.

Úspěšná realizace **vyžaduje aktivní přístup Energetického regulačního úřadu a spolupráci** všech zainteresovaných stran. Navrhovaný harmonogram respektuje technické možnosti EDC a umožňuje postupnou a předvídatelnou transformaci regulačního prostředí. Přijetí těchto doporučení urychlí rozvoj komunitní energetiky a přispěje k naplnění klimatických závazků při současném posílení energetické bezpečnosti České republiky.

Tento podklad vznikl ve spolupráci s legislativní pracovní skupinou Unie komunitní energetiky.

V Praze dne 2. 6. 2025
Mgr. Eliška Beranová, právnička
eliska.beranova@frankbold.org
+420 773 759 209

